

eteva

OMAISILLE JA LÄHEISILLE

1/2022

ETEVA KUNTAYHTYMÄN LEHTI ASIAKKAIDEN OMAISILLE JA LÄHEISILLE

Päätoimittaja Tiina Roikonen
Ulkoasu ja taitto Anne Ikonen
Painos 1500 kappaletta

Painotalo Lehtisepät Oy, Lahti
Sähköposti Etevan henkilöille:
etunimi.sukunimi@eteva.fi

Hyvinvointialueiden kynnyksellä

ETEVA VUOSI ON käynnistynyt työntäteisenä, ja alkuvuoden toimintaa ovat sävyttäneet useat erilaiset ilmiöt. Viime kesästä asti valmisteltu hyvinvointialueuudistus on ollut hallinnollisen työn keskiössä ja pitänyt meidät kiireisinä koko alkuvuoden. Eteva on hyvässä vauhdissa uudistuksen valmistelussa, ja suunnitelma kuntayhtymän jakautumiseen kuuteen eri hyvinvointialueeseen on valmiina. Kesän jälkeen tulemme informoimaan tarkemmin tulevasta muutoksesta myös asiakkaitamme ja heidän omaisiansa.

Alkuvuonna palvelutoimintaamme koetteli voimakas korona-aalto, joka levisi eri toimintayksiköissä etenkin tammi- ja helmikuussa. Pystyimme kuitenkin pääsääntöisesti turvaamaan palvelut suurista sairauspoissaoloista huolimatta. Henkilöstöpula sote-alalla

on koetellut myös Etevaa, ja etenkin kesätyöntekijöiden rekrytointi on ollut haastavaa. Teemme kaikkemme, että pystymme tarjoamaan asiakkaidemme tarvitsemia palveluita myös kesäkauden ajan mahdollisimman normaalisti.

KUNTA-ALAN työehtosopimusneuvotteluiden vaikea tilanne on heijastunut myös meihin. Vaikka emme ole lakkojen kohteeksi joutuneetkaan, ovat ylityö- ja vuorovaihtokiellot haastaneet työvuorosunnittelua useaan otteeseen. Toivomme, että neuvottelut saadaan mahdollisimman pian päätökseen ja pääsemme tältä osin jatkamaan normaalia toimintaa.

Haastavasta alkuvuodesta huolimatta katsomme tulevaisuuteen positiivisin mielin. Yhteistyöllä saamme varmasti Etevan toimintavuoden

vietyä kunnialla läpi. Kesän jälkeen on edessä viimeiset ponnistelut hyvinvointialueiden valmistelussa ja samalla viimeiset kuukaudet Etevan historiassa. Vuoden lopussa siirräme palvelut hyvinvointialueiden vastuulle, jossa ne jatkuvat entiseen tapaan.

Aurinkoista kesää toivottaen,

SAMPO

■ Sampo Salo
toimitusjohtaja

Asiakas äänessä

Erja hoitaa hommat!

// OLEN ERJA JYLHÄMÄKI. Asun yksin rivitalossa ja kuljen töihin pyörällä tai kävellen. Olen palkattuna keittiötyöntekijänä Karkkilan päivätoimintakeskuksen keittiössä maanantaista-torstaihin. Tiettyinä kellonaikoina ompelen saumurilla suodatinkankaita alihankintatyönä. Perjantaisin olen Duunarit-ryhmässä tekemässä alihankintatöitä. Työni sisältää myös siivousta. Lisäksi toimin apu-ohjaajana ohjaajien ruokailujen aikana ja aamuapuna asiakkaitten kuljetuksissa ulkoa työtiloihin.

Töissä on mukavaa tavata ohjaajia ja työkavereita. Tykkään tehdä itsenäisesti hommia. Nautin siitä, kun saan tehdä tärkeää työtä! Tykkään myös, että saan tehdä sitä 4 päivänä

viikossa. Työssäni on parasta se, että oppii koko ajan uutta. Aikaisemmin tein vain siivoustöitä ja nyt saan tehdä paljon muutakin. Täällä on katsottu, että pystyn monenlaisiin työtehtäviin. Olen myös ylpeä siitä, että sain hygieniaoasimiskortin. Se on auttanut minua saamaan keittiöhommia.

En tykkää siitä, jos minua liikaa ohjataan tai neuvotaan asioissa, joita osaan tehdä.

Olen oppinut pyytämään apua, jos sitä tarvitsen. Se on ollut minulle aikaisemmin vaikeata, mutta nyt olen sen oppinut.

Teksti Erja Jylhämäki, Heidi Heino
Kuva Heidi Heino

■ Erja valmistamassa päivän välipalaa.

Kysymyksiä? Palautetta?

JOS SINULLA ON KYSYMYksiÄ tai palautetta yksittäisen asiakkaan asioihin liittyen, ota yhteyttä suoraan hänen palveluyksikkönsä. Muissa tapauksissa voit lähettää palautetta Etevan nettisivujen kautta tai suoraan Etevan viestintään tiina.roikonen@eteva.fi. ■

Seuraa meitä somessa!

ETEVA VIESTII nettisivuillaan www.eteva.fi. Sosiaalisen median palveluista Facebookista, Youtubesta, Instagramista ja LinkedInistä löydät meidät Eteva kuntayhtymä -nimellä. Näissä palveluissa kerromme pieniä väläyksiä yksiköiden tapahtumista. ■

Meillä tapahtuu

ETEVA ASIAKKAAT kirjoittavat tarinoita yksiköiden arjesta nettisivuillemme. Joukossa on kertomuksia myös muista yksiköidemme tapahtumista. Artikkelit löydät Ajankohtaisista merkinnällä Meillä tapahtuu. www.eteva.fi/Ajankohtaista ■

Etevassa tapahtuu

VIIMEINEN ETEVA-LEHTI ilmestyy syksyllä 2022. ■

Esalla isojen muutosten toukokuu

// Hei, olen Esa Salminen Järvenpäästä. Nyt toukokuun lopussa minulle tapahtuu isoja asioita. Olen asunut Järvenpään

Lampipuistossa nyt viitisen vuotta, ihan talon avaamisesta lähtien. Minulla on ollut siellä oma yksiö, mutta ohjaajien tuki on ollut aina samasta talosta saatavilla. Nyt olen juuri muuttamassa Lampipuistosta pois. Lampipuistossa asuminen on täyttänyt omat odotukseni. Olen saanut harjoitella yksin asumista, mutta samalla saanut tarvitsemani ohjaajien tuen. Olen oppinut paljon ja saanut itseluottamusta. Nyt olen valmis muuttamaan täysin omilleni, omaan asuntooni. Uusi asunto on kyllä edelleen Järvenpäässä, mutta se ei ole enää tukiasunto, vaan ihan tavallinen oma asunto.

Tulevaisuudesta ajattelin, että ensin katson, miten ihan yksin asuminen sujuu. Jos se lähtee sujumaan hyvin, niin jossain vaiheessa voisi olla mukavaa muuttaa tyttöstävän kanssa yhteen. Mutta ensin haluan asua yksin.

Lampipuistossa asuessani olen opiskellut Järvenpään Spesiassa logistiikka-alan perustutkintoa ja toukokuun lopussa saan opintoni

valmiiksi. Olen parhaillaan työharjoittelussa Pajalan K-Supermarketissa. Toiveissani on saada sieltä myös kesätyöpaikka. Olen ajatellut, että juuri tätä haluan tehdä; sopivassa määrin asiakaspalvelua ja verkkokauppakeräilyä. Työ on kivaa ja viihdyn siinä, minulla on kivat työkaverit. Olen aiemmin ollut myös isommissa kauppoissa, mutta pikkukauppa on mielestäni mukavampi. Tähän Pajalan kaupalle minulla on mukavan lyhyt työmatkakin, jonka kävelen viidessä minuutissa.

Lopuksi haluan kiittää Lampipuiston kivoja ohjaajia, sillä Lampipuistossa on ollut todella kiva asua. Tänne kannattaa muuttaa sellaisen, joka haluaisi muuttaa itsenäisempään elämään pikkukuhiljaa ja tarvitsee siihen ensin tukea avukseen.

Teksti Tiina Roikonen
Kuva Saara Häyhänen

■ Esalla on muuttolaatikat pakattuna.

Itsenäistä elämää Porvoon Omenatarhassa

PORVOON OMENATARHA on kehitysvammaisille autismikirjon asiakkaille suunnattu ryhmäkoti jossa asuu vahvaa tukea tarvitsevia, autismikirjon henkilöitä. Yksi heistä on Jonne Kuitunen.

Omenatarhan vastaava ohjaaja Laura Andergård haastatteli Jonnea, millaista on hänen näköinen elämä asumispalveluissa. Jonne päättää mielestään itse "kaikista asioista, mikä on vapaa valinta. Jos mä haluan joskus mennä lenkille tai joskus haluan jäädä ryhmäkotiin. Ohjaaja antaa vaihtoehtoja, esimerkiksi retket. Retket ei ole koskaan pakkopaita juttu. Saan itse valita, lähenkö mukaan, samoin ruokakauppa."

Rahan käytöstä on keskusteltu paljon ja siinä on edetty pienin askelin kohti nykytilannetta. "Rahan käyttö, saan tarpeellisiin hankintoihin, pesuaineisiin, herkkuihin, kenkiin. Mankkoihin en enää laita rahaa, nyt mulla on 9 mankkaa. Ohjaajat juttelevat ja sitten mä voin itse päättää, ostanko mankkoja ja teen päätöksen itse. Tykkään kun saan käydä itse pankissa ja kaupassa. Multa kyllä hoituu ne, yhtään kertaa en oo munannu niitä." Tällä hetkellä Jonne hoitaa pankki-, kauppa- ja raha-asiointinsa itse. Ennen asioinnille lähtöä hänen kanssaan käydään tilanteet läpi keskustellen.

Jonne toi esille, että oman avaimen saaminen kotiin on ollut tärkeä asia. "Tykkään ettei tarvii soitella ovikelloa, joskus voi unohtua avain huoneeseen." Lisäksi hänestä on mukavaa,

kun "tabletti on nyt omassa huoneessa, kiva kun saan käyttää sitä koska itse haluan. Käytän sitä viisaasti ja ettei mene silmät ristiin." Jonne tarvitsee paljon keskustelua ja perusteluita arjen tueksi. Jonne kokee ohjauksen niin, että "mua tuetaan silleen, että nyt ei tämä juttu sovi, ohjaajat puhuu paljon".

Itsemääräämisen toteuttaminen arjessa voi tarkoittaa hyvinkin pieneltä

■ Jonne Kuitunen halusi kuvaan omassa huoneessaan, koska hänen mielestään "huone on aina rakkain paikka, tuttu ja turvallinen".

kuulostavista asioista liikkeelle lähtemistä. Jonnen tapauksessa pienet asiat ovat johtaneet isoihin kokonaisuuksiin. Muutama vuosi sitten olisi ollut mahdotonta ajatella, että Jonne hoitaa näitä asioita ohjauksen avulla lähes itsenäisesti.

Teksti Laura Andergård, Jaana Kohvakka

Vaativan tason asumista Mäntsälässä

MÄNTSÄLÄÄN ON AVATTU viime lokakuun alussa uusi vaativan tason ympärivuorokautinen asumisyksikkö Koivisto. Se on tarkoitettu henkilöille, joilla on vaativia erityistarpeita liittyen autismin kirjon häiriöihin tai eri syistä johtuvaan haastavaan käyttäytymiseen.

Yksilöllistä asumista itsemääräämisoikeutta tukien

Koivistossa otamme huomioon ja vahvistamme asukkaan omaa toimintakykyä, vastuunottoa, itsenäisyyttä, valinnanvapautta ja positiivista uskallusta. Koiviston palvelutoiminnan lähtökohdaksi on asiakkaan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja tukeminen. Palveluiden suunnittelussa korostetaan mahdollisuutta toteuttaa palvelut ja tuki yksilöllisesti

niin, että osallisuus yhteisöön ja ympäröivään yhteiskuntaan toteutuu parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden yksilön toiveet, tarpeet ja valmiudet.

Tilat ja ympäristö tukevat turvallisuutta

Koiviston tilat ja ympäristö on suunniteltu erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden tarpeisiin. Ne mahdollistavat yksilöllisesti rakentuvan ja monimuotoisen asumisen, sillä tiloissa on sekä yhteisöllistä ryhmämuotoista asumista että erillisasuntoihin suunniteltua itsenäisempää asumista.

Ammattitaitoa ja osaamista

Asiakkaiden arkea tuetaan moniammatillisen asiantuntemuksen ja

osaamisen avulla, johon kuuluvat palvelupäällikkö, vastaava ohjaaja, sairaanhoitaja, erikoisohjaaja sekä ohjaajia. Kaikki työntekijät ovat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisia ja heillä on erityisosaamista vastata asiakkaan tarpeisiin. Koiviston palveluissa hyödynnetään Etevan sisäisiä asiantuntijapalveluja ja kehitysvampoliiklinikan palveluja.

Youtubesta löytyy videoita, joissa kerrotaan tarkemmin muuttomatka Koivistoon

Muuttomatka Koivistoon - Toiminta on käynnistynyt - YouTube

Teksti Laura Meriläinen, Petri Tervonen

Uskallus olla oman elämänsä ohjaksissa vahvistuu taiteen keinoin

KARKKILAN PÄIVÄTOIMINNASSA on käynnissä Sellaisena kuin olen: Taiteen keinot kehitysvammaisten itsemääräämisen tukena -hanke, jossa asiakkaat etsivät ohjaajien avustamana yhdessä taitelijoiden kanssa uskallusta olla oma itsensä, ilmaista itseään ja kokea osallisuutta. Asiakkailta on mahdollisuus tutustua itseensä aistien ja tunteiden tasolla.

Taiteilijat tarjoavat asiakkaille välineet ja alkusykäyksen, lopusta he päättävät itse.

- Kun uskalltaa kohdata asiakkaan häntä kuunnellen, syntyy vuoropuhelu. Asiakas tuntee olevansa kohdattu, hyväksytty ja arvostettu. Tärkeää on kuunteleminen ja yhteisen kommunikaation etsiminen, kertoo taiteellinen vastaava tanssija, koreografi Päivi Järvinen.

■ JP ja Erja aarrelaatikoita maalaamassa.

Hänen lisäksi Legioonateatterin ja Etevan yhteishankkeessa työskentelevät kuvataiteilija ja kuvataideterapeutti Anne Siirtola ja muusikko, musiikkipedagogi Eero Savela.

- Kevään aikana on koettu huimia onnistumisia. Yksi riemukkaimmista oli yhteinen aarrelaatikoiden maalaaminen. Innostus ja keskittyminen

kumuloituivat, Järvinen jatkaa.

Itsemäärääminen ymmärretään usein yksilökeskeisesti oikeutena tehdä omaa elämää koskevia valintoja ja selviytyä itse. Hanke korostaa oikeutta olla aloitteellinen, tulla kohdatuksi, kuulua ryhmään ja antaa panoksensa yhteiskuntaan.

- Loimme päivälevon ajaksi 45 minuutin mittaisen konsertin "Elävän Uni". Siinä yhdistyi asiakkaiden toteutama kuunteleva musiikki ja lempeä unen ja valheen rajalla olo. Siirryimme kaikki yhteiseen aikaan, ilma oli täynnä hyväksyntää, Järvinen kertoo.

Taidetyöskentelystä syntyy hankkeen edetessä esityksiä, näyttelyitä ja manifesteja. Hanke jatkuu kevääseen 2023 saakka.

Teksti Anne Koski, Legioonateatterin hankkeessa työskentelevä tuottaja <https://legioonat>

Ella-sovellus on mahdollistamassa asiakkaiden digimpää arkea

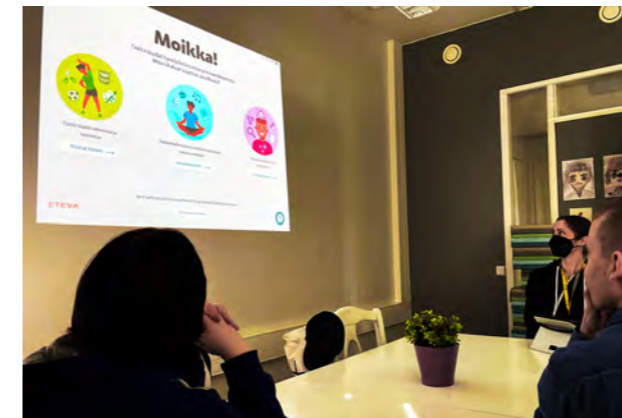
VIIME SYKSYSTÄ 2021 ALKAEN Etevan asiakkaat ovat voineet ottaa digimpää arkea haltuun Etevan oman Ella-sovelluksen parissa. Ella-sovellus toimii arjessa aktiviteetti- ja menetelmäpankkina, josta asiakkaat voivat valita

ohjaajien kanssa mielekästä sisältöä ja tekemistä päiviinsä.

Ohjauksen tukemisen ja arjen rikastuttamisen lisäksi Ella-sovellus on tukenut asiakkaidemme digiosallisuutta. Vauhdilla digitalisoituvassa maailmas-

sa moni arkisenkin asia voi tapahtua tietokonetta tai älylaitetta käyttäen, jolloin arjen digitaatioista on hyötyä. Näin ollen Ella-sovellus tarjoaa hyvän mahdollisuuden harjoitella näitä taitoja matalalla kynnyksellä ja turvallisessa ympäristössä.

Ella-sovelluksen takana on Etevan moniammatillinen sisältötuotantoryhmä, ja sovellus on tuotettu yhteistyössä

■ Ellasta löytyy monenlaista sisältöä päivään.

tamperealaisen ohjelmistotalon Geniemmin kanssa. Ella-sovelluksen sisällöissä on pyritty monipuolisuuteen. Sisältöjen luomiseen ja kehittämiseen on otettu mukaan asiakkaita ja ohjaajia Etevan eri toimintayksiköistä. Ella-sovellus tarjoaakin helpon tavan jakaa hyväksi koettu toimintoja ja käytänteitä Etevan sisäisesti eri toimintayksiköiden kesken. Etevalaisten tuottaman sisällön lisäksi Ella kokoaa myös muun verkossa olevan materiaalin helpommin arjessa saatavaksi kokonaisuudeksi.

Digimaailma kehittyä jatkuvasti ja niin myös Ella-sovellus. Tänä keväänä on aloitettu Ella-sovelluksen jatkokehitystyöt, joissa yleistä käytettävyyttä ja vuorovaikutusominaisuuksia kehitetään. Tarkoituksemme on näin vastata entistä paremmin asiakkaidemme tarpeisiin ja tukea heidän digiosallisuutensa toteutumista.

Teksti ja kuva Samuli Soininen

AAC-ohjaaja apuna arjessa

■ Kommunikointiin on saatavilla monenlaisia apukeinoja.

ETEVA ALUEELLA työskentelee kuusi AAC-ohjaajaa, joihin voi olla yhteydessä aina, kun tarvitaan apua kommunikoinnin apuvälineisiin, kommunikointiin tai vuorovaikutukseen liittyen. AAC tulee sanoista Augmentative and Alternative Communication. Suomessa tästä käytetään nimitystä puhetta tukeva ja korvaava kommunikointi. Vaihtoehtoiset kommunikointimenetelmät nimestä on luovuttu jo vuosia sitten, koska puhevammaiselle apuvälineen käyttö ei ole vaihtoehto, vaan välttämätöntä, eikä KELA korvaa vaihtoehtomenetelmiä.

Käytännössä AAC-menetelmät tarkoittavat kaikkea sitä, mitä tarvitaan puheen tuottamisen, ymmärtämisen, vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukena. Nämä voivat olla esimerkiksi kuvia, kirjoitettua tekstiä, viittomia tai jokin tekninen apuväline. AAC-ohjaaja huoltaa, korjaa, päivittää ja muokkaa tablettitietokoneilla

olevia kommunikointiohjelmiä, kommunikointikansioita, puhelaitteita ja muita kuvallisia materiaaleja. AAC-ohjaajat perehdyttävät apuvälineiden, tukiviittomien ja kuvaohjelmien käyttöä asiakkaille ja heidän lähi-ihmisille ja auttavat apuvälineiden hankintaprosesseissa.

AAC-ohjaajat ovat valmiina ja koittavat kääntää asian kuvien ja selkokielen avulla asiakkaille helpommin ymmärrettävään muotoon. AAC-keinot auttavat asiakkaita päätöksenteossa ja tukevat näin itsemääräämisoikeutta.

Teksti ja kuva Tiina Heino

■ Piirustukset saavat väriä pintaan Espoon päiväaikaisessa toiminnassa.

Kohti hyvinvointialuetta

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Eteva kuntayhtymän toiminta päättyy kuluvaan vuoden lopussa ja toiminnot sekä henkilöstö siirtyvät hyvinvointialueille. Hyvinvointialueet ottavat Etevan palvelut osaksi omaa toimintaansa yhdessä muista organisaatioista siirtyvien palveluiden rinnalle. Ensi vuodesta alkaen palvelut pyritään tuottamaan laadukkaasti ja yhdenvertaisesti mahdollisimman pitkälle hyvinvointialueen omana lähipalveluna. Lähipalvelut eivät kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö jatkossakin olisi mahdollista asua muualla kuin kotikunnassa. Hyvinvointialueuudistuksessa halutaan taata palveluiden jatkuvuus myös niille henkilöille, jotka asuvat toisella paikkakunnalla ja siksi voimaannpanolaki velvoittaa hyvinvointialueita sopimaan palveluiden ostosta keskenään. Tämä on tärkeä tieto Etevan asiakkaille, sillä Etevalle on palveluissaan paljon asiakkaita, joiden kotikunta on jossain muualla missä asuinkunta.

Tiedon siirto on tärkeää

Asiakkaita Etevalle on yhteensä yli 1600 ja työntekijöitä noin 1300. Tämän kokonaisuuden hallittu siirtyminen vaatii paljon suunnittelua ja yhteistyötä hyvinvointialueiden valmistelijoiden kanssa. Hyvinvointialueet etenevät hieman eritahtisesti, mikä näkyy joidenkin asioiden osalta valmistelussa. Hyvinvointialueiden kanssa tehdään yhteistyötä työryhmissä sekä

päivittäin valmistelusta vastaavien työntekijöiden kesken. Kokemus on, että olemme tulleet kuulluksi ja Etevan osaamista ja tietämystämme arvostetaan. Hyvinvointialueet ovat jo saaneet tietoa, kuinka paljon toimintaa Etevalta siirtyy, mitkä ovat siirtyvät yksiköt ja millaista palvelua yksiköissä tuotetaan. Tarkempi asiakastieto siirtyy vasta myöhemmin ja Eteva tulee olemaan siinäkin kohdassa varmistamassa, että tieto siirtyy oikealla tavalla ja oikealla hetkellä hyvinvointialueelle. Tiedon siirto tulee olemaan yksi tärkeimmistä asioista, jotta uudistus ja suuret muutokset eivät näy asiakkaan arjessa.

Tuttu arki jatkuu

Asumispalvelun ja päiväaikaisen toiminnan henkilökunta siirtyy yksiköiden mukana hyvinvointialueelle. Tämä tarkoittaa sitä, että tutut työntekijät ovat vuoden vaihteen jälkeenkin tukemassa asiakkaitamme. Yksikön ovikyltti vaihtuu, mutta muuten toiminta jatkuu. Yhteinen tahtotila hyvinvointialueiden kanssa on, että tuleva muutos valmistellaan niin hyvin, että asiakkaidemme arkeen sillä on mahdollisimman vähän vaikutusta. Vielä emme ole aktiivisesti tiedottaneet asiakkaitamme tulevasta. Omaisille ja läheisille olemme kertoneet hyvinvointialue uudistuksesta Etevan omaisten lehden viime numerossa, lisäksi keskusteluja käydään asiakkaiden ja heidän läheistensä kanssa arjessa mieltä askarruttavista asioista. Uudistuksen

edetessä ja asioiden vielä hieman selkiytyessä tulemme pitämään hyvinvointialueiden kanssa yhteisiä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia asiakkaille ja heidän läheisilleen.

Vaativat palvelut turvataan

Sote-uudistuksen myötä Etevesta siirtyy asumispalveluyksiköiden sekä päiväaikaisen toiminnan yksiköiden mukana vahvaa osaamista hyvinvointialueille. Jatkossakin tullaan kuitenkin tarvitsemaan erityisosaamista, joka pystyy tukemaan kehitysvammaista henkilöä ja hänen lähiyhteisöään silloin, kun tarvitaan laajempaa asiantuntijuutta ennaltaehkäisevän työn tueksi tai apua kriisiytyneeseen tilanteeseen. Onkin tärkeää, että hyvinvointialueet luovat yhdessä toimintamallin, joka mahdollistaa asiantuntijapalveluiden ja kehitysvammapsykiatrisien yksiköiden tuen ja avun asiakkaalle. Edellä mainitut palvelut yhdessä Jalkautuvien palveluiden ja Etevan kehitysvammapoliklinikan kanssa muodostavat vaativien palveluiden kokonaisuuden, joka halutaan jatkossakin pitää yhdessä asiantuntijuuden ja osaamisen turvaamiseksi. Tämän kokonaisuuden siirto on aloitettu HUS-yhtymälle, joka hyvinvointialueiden yhteisen tahtotilan mahdollistamana jatkaa vaativan palvelun tuottamista ensi vuoden alusta alkaen.

Teksti Johanna Pulkkinen
Kuva Etevan kuva-arkisto / Mirai

Kehitysvammapoliklinikan psykologin jokainen päivä on erilainen!

KEHITYSVAMMAPOLIKLINIKAN psykologin vastaanotolle tullaan monenlaisissa kysymyksissä. Psykologin tutkimuksia tehdään kaiken ikäisille kehitysvammaisille tai autismin kirjolla oleville henkilöille.

Psykologi tutkii kehitystä ja toimintakykyä eli tekee haastattelun ja erilaisten testitehtävien avulla päätelmiä päättelytaidoista, kielellisistä, havaitsemisen ja muistin perustoiminnoista sekä tarkkaavuuden ja toiminnanohjauksen tai sosiaalisen vuorovaikutuksen taidoista. Tutkimuksella arvioidaan asiakkaan yksilöllistä kehityskulkua ja erityisvaikeuksia, mutta myös vahvuuksia ja kehityspotentiaalia, ja saadaan tietoa esimerkiksi opetuksen ja tukitoimien järjestämiseen.

Psykologi voi arvioida myös tunne-elämää ja psyykkistä oireilua tai keskustella asiakkaan tai lähi-ihmisten kanssa elämää kuormittavista asioista. Psykologi tekee yhteistyötä lääkärin, sairaanhoitajan, muiden terveydenhuollon, sosiaalihuollon tai esimerkiksi opetuksen asiantuntijoiden ja terapeuttien kanssa.

Kehitysvammapoliklinikan psykologi huomioi aina asiakkaan yksilölliset kommunikointitavat, ja testimenetelmiä sovelletaan kehitysvammaisuus ja muut erityispiirteet huomioiden. Sujuva ja toimiva vuorovaikutus on hyvin tärkeää, kun halutaan saada tietoa siitä, mitä kehitysvammainen ihminen osaa, tuntee, ajattelee, toivoo ja tarvitsee.

Kehitysvammapoliklinikalle tullaan lääkärin läheteellä tai sosiaalityöntekijän palvelupyynnöllä, ja poliklinikalta haetaan kotikunnan maksusitoumus. Psykologin tapaaminen voi olla yksittäinen käynti, jossa arvioidaan tilannetta usein moniammatillisesti ja tehdään jatkosuosituksia. Psykologin tutkimukset sisältävät yleensä 2-5 tapaamista. Kehitysvammapoliklinikan palvelut toteutetaan poliklinikalla Vantaalla tai tarvittaessa etävastaanottoina tai liikkuvina palveluina asiakkaan lähiympäristöön.

Teksti Emmi Tuomi, Emilia Engström

Kiitos palautteestanne

” Ihanaa, että on olemassa päivätoimintapaikka missä tyttäreni viihtyy. Tyttäreni kyselee jo ennen kesäloman ja joululoman päättymistä ”koska pääsen päivätoimintaan”. Tämä kertonee jotain :)

TYTYTVÄISYYSKYSELY ETEVAN

palveluissa olevien asiakkaiden omaisille tehdään vuosittain koko Etevan alueella. Viime vuoden kysely oli avoimna vuoden vaihteen molemmin puolin ja saimme siihen 64 vastausta.

Palveluihimme ollaan tyytyväisiä

Vastausten perusteella omaiset arvostavat Etevan palveluja ja toimintaa. Läheiseni saa riittävän avun -väittämän kanssa samaa mieltä oli 95 % vastaajista, melko erimielisiä vain 2 %. Läheisensä erityistarpeiden ja yksilöllisyyden huomioimiseen sekä saadun avun riittävyteen oli tyytyväisiä keskimäärin 94 % vastaajista, erimielisiä oli keskimäärin 3 %. Henkilöstön ammattitaitoon luottaa 89 % ja 3 % ei luota. Yksikön toimintaan ja tilojen viihtyvyyteen oli tyytyväisiä 87 % vastaajista, melko eri mieltä oli 5 %. Tiedonkulkuun ja yhteistyöhön omaisen ja yksikön välillä oli tyytyväisiä 84 % vastaajista, tyytymättömiä 3 %.

Vapaa palaute monipuolista

Vapaata palautetta saimme runsaasti - kiitosta, muutostarpeita ja toiveita.

Vapaista palautteista 21 sisälsi

” SUURKIITOS koko henkilökunnalle. Meitä aina kuunneltu ja autettu enemmän kuin osattu toivoa. Koettu, että meidän huoli on myös Teidän huoli. Olette tärkeitä, luotettavia ja teette todella arvokasta työtä. KIITOS JA KUMARRUS!

erityiskiitokset asiakkaan hyvästä hoidosta. Tyytymättömiä vastauksissa oltiin henkilöstön vaihtuvuuteen ja tiedon kulkuun. Vaihtuvuus ja henkilöstön saatavuus ovat koko sote-alaa koskeva haaste, jonka ratkaisemiseen myös Etevassa laitetaan erityispanos. Olemme tehostaneet rekrytointiprosessejamme muun muassa kehittämällä uusia toimintamalleja. Työntekijäpula on ongelma, jota yksin Eteva ei voi ratkaista. Omalta osaltamme voimme vaikuttaa siihen pitämällä hyvää huolta osaavasta henkilöstöstäm-

” Varmin merkki yksikön onnistumisesta on asukkaan tyytyväisyys.

me, huolehtimalla palkkojemme kilpailukyvyistä ja henkilöstöetujemme houkuttelevuudesta. Henkilöstön vaihtuvuus ja lyhytaikaiset sijaisuudet asettavat haasteen asiakkaan tuntemiseen, johon pyrimme vastaamaan entistä vahvemmalla perehdytyksellä.

Asiakkaan terveyden ja suunterveyden seuraamisesta kysyttiin parissa vastauksessa. Asiakkaamme käyttävät yleistä terveydenhuoltoa. Suurella osalla asiakkaitamme on lääkityksiä tai muu terveyshaaste, jonka vuoksi he ovat lääkärin seurannassa esimerkiksi säännöllisin laboratoriotarkastuksina. Hammasuudon osalta suurimassa osassa alueemme kuntia on käytössä säännölliset tarkastukset. Luonnollisesti, jos arjessa asiakkaan terveydentilaan liittyy huolta nousee, siihen reagoidaan ja otetaan yhteyttä terveydenhuoltoon. Koronarokotukset olivat kuntien vastuulla, Eteva ei voinut niihin vaikuttaa. Kuntien toimintatavat vaihtelivat suuresti; osa kunnista antoi rokotukset yksiköissämme kerralla kaikille, toisissa asukkaamme rokotettiin

yksittäin terveyskeskuksissa kuten muutkin kuntalaiset.

Raha-asoiden hoito mietitytti vastauksessa, jossa toivottiin käteisvarojen hoidosta raporttia edunvalvojalle useammin. Etevassa tehdään raportit käteisvarojen käytöstä kuukausittain. Ne toimitetaan edunvalvojalle puolivuositteittäin, jos muuta ei ole sovittu. Tiheämmistä toimituksista voidaan sopia edunvalvojan kanssa.

Toiveita esitettiin erityisesti asiakkaan kuulumisten tiuhemmasta ja monipuolisemmasta viestimisestä omaisille. Toiveissa oli myös omaisten iltoja, joita voimme jälleen koronajan jälkeen järjestää.

Vastauksillanne on merkitystä

”Onko näillä kyselyillä jotain merkitystä? Tuntuu, että aina törmätään resurssi- ja rahapulaan,” todettiin yhdessä vastauksessa. Kyllä, kyselyillä on meille merkitystä, vaikka kaikkia niissä saatuja toiveita ei pystytäkään toteuttamaan. Resurssit henkilöstön ja rahan suhteen ovat rajalliset, joskus

” En tietenkään tiedä miten asuntolassa toimitaan, kun en ole paikanpäällä, mutta nuoreni lähtee kyläilyltä mielellään takaisin ja vaikuttaa tyytyväiseltä, luotan siihen. Hän ei osaa kertoa itse mitään tilanteesta.

tietosuojamääräykset ja asiakkaan itsemääräämisoikeus estävät toivotun toimintatavan. Useimpiin asioihin ratkaisu kuitenkin löytyy.

Kiitos kaikille vastaajille. Tästä meidän on hyvä jatkaa eteenpäin kohti ensi vuotta ja hyvinvointialueita!

Teksti Tiina Roikonen

ETEVA